

ברכת הזימון חלה עליהם כחובה, ואילו הכא במחלוקת האמוראים, הנידון אם לשנים יש רשות לזמן בפני עצמם.

תא שמע מברייתא⁽¹³⁾ כדעת האומר ששנים לא יזמנו: שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן, ואין רשאים ליחלק. ומשמע שדוקא שלשה – אין – חייבין לברך, אבל שנים, לא יזמנו, כי אילו גם שנים יכולים לזמן בפני עצמן, למה אין השלשה רשאים להחלק, והרי גם אם ילך אחד מהן לא יפקע חיוב הזימון מהשנים הנותרים, ובהכרח ששנים אינם מזמנים, ולכן אסור להחלק שלא יבטל הזימון.

דוחה הגמרא: שאני התם, בברייתא, שהאיסור להחלק הוא משום דכבר קבעו להו

תניא נמי הכי: אין המתרגם רשאי להגביה קולו יותר מן הקורא, ואם אי אפשר למתרגם להגביה קולו כנגד הקורא – ימעך הקורא קולו ויקרא, כדי שלא יהיה קולו גבוה מקול המתרגם, אלא שוה לו.⁽¹¹⁾

אתמר: שנים שאכלו כאחת, בדין זה פליגי רב ורבי יוחנן. חד אמר, אם רצו לזמן, מזמנין, וחד אמר אם רצו לזמן, אין מזמנין.⁽¹²⁾

מוכיחה הגמרא ממשנתנו כדעת האומר שלא יזמנו: תנן, שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן, ומשמע כי דוקא שלשה – אין – מזמנים, אבל שנים לא יזמנו.

דוחה הגמרא: התם במשנה הנידון מתי

12. מדברי תוס' [ד"ה אם] משמע שהנידון אם אחד יכול להוציא את חברו בברכת המזון, אך תוס' בחולין [קו ב ד"ה ושמע] והרשב"א בסוגיין נקטו שהנידון אם מותר לומר "נברך", וביאר הריטב"א דהיינו משום שזימון הוא כעין דבר שבקדושה הנוהג רק בשלשה, והפני יהושע נקט שנחשב כמוסיף על הברכות.

וראה רמ"א קצג ב] שאם לא הוקבעו מתחילה, אף שרשאים להחלק, עדיף שזימנו כי ברוב עם הדרת מלך, ונחלק המג"א שהרי אם אינו מוציא את חברו אינו רשאי לזמן, וביאר בשער הציון [כב] שאין יכול לומר "נברך" כי ביאורו שנברכנו יחד, והם חייבים להחלק ולברך לעצמם, ומשמע ש"נברך" נסוב על ברכת המזון ולא על הזימון.

13. תוס' [ד"ה שלשה] גרסו "שלשה שאכלו כאחת אין רשאים לחלק", והיא משנה להלן [נ א].

קולו [ככיכול] בדברו אליו, אף שבדברו עמו לחוד לא היה צריך לקול רם. ומכאן יש לתמוה על המשנה ברורה [קכד מז] שמותר לעונה להגביה קולו לצורך השומעים, שהרי גם משה הגביה קולו לצורך ישראל, ובכל זאת הוצרך הקב"ה להגביה קולו כנגדו.

11. מבואר, כי כשם שהמתרגם לא יגביה קולו יותר מהקורא, כך אין לו להנמיך קולו יותר, וכן נפסק בשו"ע [קמה א] שאין לקורא להגביה קולו יותר מהמתרגם, [והמג"א שם הביא את דרשת הגמרא כמקור לדין זה]. וראה בהגהות הגרא"מ הורביץ שהוא הדין לעונה "אמן" על ברכה, ונקטו בשניהם "שלא יגביה קולו", כי המתרגם מגביה קולו שישמעו העם, והעונה רוצה לענות אמן בכל כוחו כציווי חכמים, ולכן הוצרך להזהירם שלא יגביהו קולם יותר מהקורא והמברך.